

Arkivnr: 2018/10963-1

Saksbehandlar: Inger Lena Gåsemyr, Erlend Hofstad, David Aasen Sandved

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for kultur, idrett og regional utvikling		24.05.2018
Fylkesutvalet		31.05.2018

Verdsarvråd for verdsarvstaden Bryggen. Val av to medlemar og to varamedlemar

Samandrag

Bryggen i Bergen vart innskriven på UNESCO si verdsarvliste i 1979 og vert med dette rekna for å ha ein uerstatteleg verdi for menneskeheita. Den statlege verdsarvpolitikken er nedfelt i Stortingsmelding 35 (2012-2013) *Framtid med fotfeste* (kapittel 4.8). Saman med føringane frå stortingsmeldinga er dette bakgrunnen for arbeidet med ein ny, heilskapleg struktur for arbeidet rundt verdsarvstaden Bryggen. Etableringa av verdsarvråd for Bryggen er forankra i *Premiss: kultur - Regional kulturplan for Hordaland*, Handlingsprogram 2015-2018, innsatsområde 19, tiltak A.

Som eit første steg i etableringa av ny struktur for verdsarvarbeidet er det oppretta ein statleg finansiert stilling som verdsarvkoordinator, som fungerer som kontaktperson for verdsarvstaden og nav i verdsarvarbeidet. Ei arbeidsgruppe med representantar frå Hordaland fylkeskommune v/fylkeskonservatoren, Bergen kommune v/ byantikvaren, eigarane på Bryggen og Staten, v/ Riksantikvaren har utforma eit forslag som går ut på at ein i tillegg til koordinatorstillinga, opprettar eit fagråd og eit verdsarvråd.

Verdsarvrådet har som føremål å ha overordna ansvar for å sikre ivaretaking av Verdsarvstaden Bryggen, i tråd med retningslinene knytt til verdsarvkonvensjonen og forvaltingsplanen. Til verdsarvrådets ansvars- og arbeidsoppgåver høyrer m.a. å sikre bruk av verdsarvkonvensjonen og melde frå til statsparten når verdsarven er trua, ha ansvar for samla årsrapport og bidra til den periodiske rapporteringa frå statsparten til UNESCO, ha ansvar for at det ligg føre ein forvaltingsplan og at denne vert følgd opp, sørga for at det ligg føre ein overordna strategi for formidling av verdsarven, langsiktig arbeid med mobilisering av ressursar, styrka den lokale forankringa, og vera høyrings/rådgevande organ for saker som gjeld verdsarven.

Verdsarvrådet er politisk samansett, med to folkevalde representantar frå Hordaland fylkeskommune og to frå Bergen kommune. Kvar representant har ein vararepresentant, som møter ved fråvær. Det skal vere representasjon frå både posisjon og opposisjon. Val av medlemmer skal følge fylkeskommunal og kommunal valseklus med ordinær valperiode på fire år. Verdsarvrådet er eit konsensus-utval. Det er foreslått at leiarvervet vekslar mellom fylkeskommune og kommune, med ei årleg rullering. Det vert tilrådd at verdsarvrådet får to faglege bisitjarar frå kvart forvaltingsnivå, inklusiv Fylkeskonservatoren og Byantikvaren. Leiar av fagrådet er fast observatør. Andre aktørar kan kallast inn ved behov.

Verdsarvkoordinatoren er sekretær for rådet. Verdsarvrådet kan revidere og/eller endre retningslinjene sine ved konsensus. Endringar i mandatet skal til høyring i Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune og godkjennast av statsparten. Fagrådet skal sikra ei god og kunnskapsbasert utvikling av verdsarvarbeidet.

Rådet erstatter dagens samarbeidsgruppe for Bryggen. Fagrådet vert sett saman av ni representantar frå eigarane, musea på Bryggen, Universitetet i Bergen og kulturminneforvaltinga, samt ein observatør frå Bergen Reiselivslag. Fylkeskommunen er representert med ein medarbeidar frå Fylkeskonservatoren.

Bergen kommune oppnemnde sine representantar i bystyremøte 25. april 2018 sak 97/18 og fatta følgjande vedtak:

1. Bergen kommune deltar med følgende representasjon i Verdensarvråd for Bryggen: Medlem: Marte Mjøs Persen (A); Varamedlem: Geir Steinar Dahle (A) Medlem: Hilde Onarheim (H); Varamedlem: Henning Warloe (H)
2. Det foretas ny oppnevning etter hvert kommunevalg.

Økonomi: Ingen verknad, ligg innafør gjeldande budsjett.

Klima: Ingen verknad

Folkehelse: Kultur- og idrettstilbodet er grunnleggjande for folk si helse og trivsel, og eit vilkår for å utvikle gode lokalsamfunn.

Regional planstrategi: Verdsarvstaden Bryggen skal vernast både som del av kulturarv og identitet og som ledd i ei heilskapleg miljø- og ressursforvalting.

Forslag til innstilling

1. Fylkesutvalet sluttar seg til den føreslåtte organiseringa av verdsarvarbeidet på Bryggen, med eit verdsarvråd, fagråd, og verdsarvkoordinator. Fylkesutvalet vil velje to politiske representantar til verdsarvrådet, frå posisjon og opposisjon, kvar med ein vararepresentant. Det vert gjort nytt val av politiske representantar etter kvart fylkestingsval.
2. Dei følgjande vert valt som medlem i verdsarvrådet for Bryggen frå Hordaland fylkeskommune for resten av inneverande fylkesvalperiode:

Medlemmer: Varamedlemmer:

.....

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Per Morten Ekerhovd
kst. fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Bergen kommune - Bystyret 25.04.18 - Vedtak
- 2 Bergen kommune -Bystyret 25.04.18 -Saksframstilling
- 3 Organisering-av-verdensarvrad-og-fagrad-for-verdensarvstedet-Bryggen
- 4 Oversendelse-fra-Riksantikvaren-saksnr-201701111
- 5 Notat-organisering-ved-verdensarvstedet-Bryggen

Fylkesrådmannen, 11.05.2018

Bryggen i Bergen vart innskriven på UNESCO si verdsarvliste i 1979 og vert med dette rekna for å ha ein uerstatteleg verdi for menneskeheita. Noreg har ratifisert verdsarvkonvensjonen som forpliktar Bergen og Noreg til å ivareta Bryggen og dei framifrå universelle verdiane til Bryggen. Den statlege verdsarvpolitikken er nedfelt i Stortingsmelding 35 (2012-2013) Framtid med foffeste (kapittel 4.8). Her vert det mellom anna peika på at arbeidet med verdsarven bør forankrast betre nasjonalt, regionalt og lokalt. Aktørane sine roller og ansvarsområde må tydeleggjerast, arbeidet koordinerast betre og samarbeidsmekanismar vidareutviklast. «Videre er det et mål at mest mulig av samarbeidet om å følge opp enkeltområdene blir tilrettelagt og avklart i egnede, lokale samarbeidsfora med representanter for alle relevante forvaltningsaktører og myndigheter på lokalt og regionalt nivå».

Ei rekkje aktørar er involvert i arbeidet med Bryggen som verdsarvstad, og situasjonen har endra seg mykje sidan 1979 på mange felt: forvaltning, istandsetting, turisme, formidling mm. Forvaltninga av verdsarvstaden har vore tilpassa etter som behov har dukka opp, utan at organiseringa har vore vurdert i eit heilskapleg perspektiv. Sidan 1999 har det vore ei samarbeidsgruppe for Bryggen med deltaking frå dei tre nivåa i kulturminneforvaltninga og frå eigarane på Bryggen. Representasjonen har vidare vore justert etter kva som har vore aktuelle saker. Dei siste åra har også dei to musea på Bryggen (Bymuseet og Museum Vest) deltatt. I dag er det soleis mange aktørar involvert, med ulike roller. Saman med føringane frå stortingsmeldinga er dette bakgrunnen for arbeidet med ein ny, heilskapleg struktur for verdsarvarbeidet rundt verdsarvstaden Bryggen.

Som første steg i dette er det oppretta ein statleg finansiert stilling som verdsarvkoordinator, som skal fungere som kontaktperson for verdsarvstaden og fungere som eit nav i verdsarvarbeidet. Koordinatoren er tilsett i full, fast stilling frå 2017 og er organisatorisk plassert hjå Byantikvaren i Bergen kommune.

Ei arbeidsgruppe med representantar frå Fylkeskonservatoren, Byantikvaren, eigarane på Bryggen og Riksantikvaren har utforma eit forslag til resten av strukturen for verdsarvarbeidet knytt til Bryggen. Forslaget vart godkjent av Riksantikvaren 15. juni 2017. Det byggjer på føringane frå stortingsmeldinga og går ut på at det vert oppretta eit verdsarvråd og eit fagråd, i tillegg til koordinatorstillinga.

Verdsarvrådet har som føremål og overordna ansvar å sikre ivaretaking av Verdsarvstaden Bryggen i tråd med retningslinjene for implementering av verdsarvkonvensjonen og forvaltningsplanen. Rådet skal sørge for gode varslingsrutinar dersom verdsarven er trua. Til verdsarvrådets ansvars- og arbeidsoppgåver høyrer m.a. å sikre bruk av verdsarvkonvensjonen og melde frå til statsparten når verdsarven er trua, ha ansvar for samla årsrapport og bidra til den periodiske rapporteringa frå statsparten til UNESCO, ha ansvar for at det ligg føre ein forvaltningsplan og at denne vert følgd opp, sørge for at det ligg føre ein overordna strategi for formidling av verdsarven, langsiktig arbeid med mobilisering av ressursar, styrke den lokale forankringa, og vere høyrings/rådgjevande organ for saker som gjeld verdsarven.

Verdsarvrådet er politisk samansett, med to folkevalde representantar frå Hordaland fylkeskommune og to frå Bergen kommune. Kvar representant har ein vararepresentant, som møter ved fråvær. Det skal vere representasjon frå både posisjon og opposisjon. Val av medlemmer skal følge fylkeskommunal og kommunal valsyklus med ordinær valperiode på fire år. Verdsarvrådet er eit konsensus-utval. Det er foreslått at leiarvervet vekslar mellom fylkeskommune og kommune, med ei årleg rullering. Verdsarvrådet skal ha minst to møte i året, og ut over dette etter behov. Det vert ikkje gitt møtegodtgjersle til medlemmane. Det vert tilrådd at verdsarvrådet får to faglege bisittjarar frå kvart forvaltningsnivå, inklusiv Fylkeskonservatoren og Byantikvaren. Leiar av fagrådet er fast observatør. Andre aktørar kan kallast inn ved behov. Verdsarvkoordinatoren er sekretær for rådet. Verdsarvrådet kan revidere og/eller endre retningslinjene sine ved konsensus. Endringar i mandatet skal til høyring i Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune og godkjennast av statsparten.

Fagrådet skal sikra ei god og kunnskapsbasert utvikling av verdsarvarbeidet. Rådet skal sikre god kontakt med aktørane på Bryggen for å kunna identifisere aktuelle utfordringar. Rådet erstattar dagens samarbeidsgruppe for Bryggen. Fagrådet vert sett saman av ni representantar frå eigarane, musea på Bryggen, Universitetet i Bergen og kulturminneforvaltninga, samt ein observatør frå Bergen Reiselivslag.

Fylkeskommunen er representert med ein medarbeidar frå Fylkeskonservatoren. Representantane frå eigarsida og musea skal veksle på leiarvervet, med årleg rullering. Verdsarvkoordinatoren er sekretær for rådet. Fagrådet skal ha minimum fire møte i året. Til oppgåvene til rådet høyrer å førebu saker til verdsarvrådet, bidra til å følgja opp forvaltingsplan og handlingsplan, bidra til å utarbeida overordna formidlingsstrategi, ta initiativ til FOU-prosjekt, og greia ut behov for og mobilisera naudsynt finansiering.

Vurdering

Fylkesrådmannen vurderer at eit politisk samansett verdsarvråd vil styrke lokal og regional forankring og tilrår at representasjon vert lagt på høgt nivå, for å gje tyngd til verdsarvarbeidet. Bergen kommune oppnemnde sine representantar i bystyremøte 25. april 2018 sak 97/18 og fatta følgjande vedtak:

1. Bergen kommune deltar med følgjande representasjon i Verdensarvråd for Bryggen:

Medlem: Marte Mjøs Persen (A); Varamedlem: Geir Steinar Dahle (A)

Medlem: Hilde Onarheim (H); Varamedlem: Henning Warloe (H)

2. Det foretas ny oppnevning etter hvert kommunevalg.

Etablering av verdsarvråd vil bidra til å nå eit av målsetjingar i Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025. Kulturplanens kapittel 5.5, innsatsområde 19 har følgjande mål:

«1. Forvaltninga av verdsarven i Hordaland skal ha lokal, regional og nasjonal forankring.

2. Kartlegging, sikring og bevaring er grunnlag for berekraftig forvaltning av verdsarven og tilrettelegging for verdiskaping og samfunnsutvikling.»

Kulturplanen peikar på at skiping av verdsarvråd, etablering av verdsarvsenter/formidlingssenter og koordinatoroppgåver ved dei einsskilte verdsarvstadane er del av den statlege verdsarvpolitikken. Alle desse tiltaka skal gjevast ei form som styrkjer den lokale og regionale forankringa. Det må leggst opp til politisk og administrativt samarbeid mellom staten og alle kommunar og fylkeskommunar som har verdsarvområder. Erfaringar med verdsarvrådet for Vestnorsk Fjordlandskap med ei politisk-administrativ forankring har gjeve brei eigarskap til forvaltninga. Ein ser for seg tilsvarande modell for Bryggen i Bergen. Etablering av verdsarvråd på Bryggen eit prioritert tiltak i handlingsprogrammet til kulturplanen.

Hordaland fylkeskommune er frå før representert i verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap, som er det andre verdsarvområdet i fylket. Dette området vart innskrevet på verdsarvlista i 2005 og det vart oppretta eit verdsarvråd året etter. Verdsarvområdet strekker seg over fem kommunar i tre fylke, og rådet er samansett av ordførarane i dei fem kommunane, fylkesordførarane i dei tre fylka og fylkesmennene. Kvart medlem i rådet kan ha med eigen bisetjar. Hordaland fylkeskommune er representert i rådet med fylkesordførar.

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalet sluttar seg til den føreslåtte organiseringa av verdsarvarbeidet på Bryggen, med eit verdsarvråd, fagråd, og verdsarvkoordinator. Fylkesutvalet vil velje to politiske representantar til verdsarvrådet, frå posisjon og opposisjon, kvar med ein vararepresentant. Det vert gjort nytt val av politiske representantar etter kvart fylkestingsval.

2. Dei følgjande vert valt som medlem i verdsarvrådet for Bryggen frå Hordaland fylkeskommune for resten av inneverande fylkesvalperiode:

Medlemmer: Varamedlemmer:

.....
